

**Dječji radovi na
temu Seljačke
bune**

Literarni radovi

Sadržaj

Mauro Jokić, <i>Pismo Matiji Gupcu</i>	3
Eva Petričević, <i>Pismo Matiji Gupcu</i>	4
Marina Gabriela Odak, <i>Priča jedne lipe</i>	5
Ana Vlahoviček i Gabrijela Hanžek, <i>Intervju s Tahyjem</i>	8
Maria Pranjić i Sara Svečnjak, <i>Biografija i intervju s Gupcem</i>	12
Alma Beljak, <i>Razgovor s Matijom</i>	15
Katarina Starčević, <i>Priča Gupčeve lipe</i>	17
Luka Ljubić, <i>Intervju s Matijom Gupcem</i>	19
Franka Haus, <i>Predaja o Matiji Gupcu</i>	21
Nika Mostarkić, <i>Intervju s Matijom Gupcem, vođom Seljačke bune</i>	22
Lara Čmarec, <i>Seljačka buna i Matija Gubec</i>	24
Jana Blagec, <i>Intervju s Ilijom Gregurićem</i>	25
Iris Lešković, <i>Intervju s Matijom Gupcem</i>	27
Lovro Margetić, <i>Porez je bil pri nebu</i>	29
Sonja Stojić, <i>Intervju s Matijom Gupcem, vođom Seljačke bune. Gupčeva istina. Borili smo se do kraja</i>	30
Astrid Franjević, <i>Priča Gupčeve lipe</i>	32
Lea Gregl, <i>Intervju s Matijom Gupcem, vođom Seljačke bune</i>	34
Magdalena Mordej, <i>Seljačka buna</i>	36
Maks Božićević, <i>Intervju s Matijom Gupcem, vođom Seljačke bune. Kako je to izgledalo davne 1573.</i>	40
Aleksandro Horvatek, <i>Seljačka buna</i>	42
Borna Skok, <i>Intervju s Matijom Gupcem, vođom Seljačke bune. Život kmetskog heroja</i>	44
Lana Krajina, <i>Ja, sudionik Seljačke bune</i>	46
Franko Bogнар, <i>Intervju s Matijom Gupcem, vođom Seljačke bune. Posljednji intervju s Matijom Gupcem</i>	48
Učenici 8. razreda, <i>Mjesec hrvatske knjige u našoj školskoj knjižnici</i>	51

Pismo Matiji Gupcu

Dragi Matija,

ja sam učenik četvrtoga razreda! Moja se škola zove po tvome imenu, čak i moja ulica. Uvijek sam se pitao tko si ti bio. Želim više znati o tebi. Kakvo ti je djetinjstvo bilo u 16. stoljeću? Jesi li se igrao kao dječak ili si morao raditi? Jesu li te zvali Ambroz ili Matija? Zašto si organizirao Seljačku bunu? Kako si se osjećao kada si bio proglašen seljačkim kraljem? Jesi li se bojao kada su te odveli na Markov trg u Zagreb?

Matija, možeš biti ponosan na sebe jer mnogi trgovi, škole i ulice su imenovane tvojim imenom i možeš biti ponosan što si bio tako hrabar.

Tvoj Mauro!

Mauro Jokić, 4. r.

Osnovna škola „Matija Gubec“, Piškorevci

Mentorica: Nikolina Ripić (1. nagrada)

Pismo Matiji Gupcu

Dragi Matija!

Nisam znala da si ti vođa Hrvatsko-slovenske Seljačke bune 1573. godine.

Htjela bih se vratiti u tvoje doba. Zanima me koliko se ljudi složilo s tobom da se pokrene Seljačka buna?

Zanima me s koliko si godina pokrenuo Seljačku bunu?

Čula sam da se neke škole nazivaju tvojim imenom i prezimenom. Naša škola se također zove Osnovna škola Matija Gubec Piškorevci. U tvoju čast nalazi se i spomenik ispred naše škole. Također sam čula da si do današnjeg dana ostao najveći narodni junak u Hrvatskoj!

Zanima me jesi li možda napisao knjigu o Seljačkoj buni?

Tvoja Eva!

Eva Petričević, 4. r.

Osnovna škola „Matija Gubec“, Piškorevci

Mentorica: Nikolina Ripić (2. nagrada)

Priča jedne lipe

Izniknula sam iz mraka zemlje. Još jedna krhka stabljika. Lako otpuhana vjetrom. Stopala ljudi i kopita konja često bi me zgazila. Jaki nanosi snijega prekrili bi me u potpunosti. Imala sam vremena samo preživljavati.

To je trajalo sve dok nisam porasla. Bila sam tek visoka do čovjekovih koljena, no ljudi i životinje su me primjećivali pa me nisu gazili. Puhanje vjetra ne bi na me utjecalo. Snijeg bi pao taman toliko da mogu vidjeti. Tek tada sam mogla vidjeti ljepotu svijeta. Gledala sam kuće sa slamnatim krovovima. Krave kako pasu travu. Stare bake kako hrane koke. No, osjećala sam se ljubomorno jer sam napokon mogla vidjeti koliko ljudi poštuju visoko drveće. Gledala sam sa zavišću kako se ljudi kriju u hladu visokog drveća, kako ubiru plodove stabala. No, tada su i mene krenuli poštovati ljudi. Ne oni veliki. Oni mali. Djeca, mislim da se zovu. I bila sam im zahvalna. Bila sam im zahvalna jer su me zalijevala, igrala se oko mene i igrala se sa mnom. Dvoje se djece istaknulo. Prvi je bio tih dječak. Čak i u društvu držao bi se zasebno, no on je definitivno bio „mozak“ grupe. U slučaju da su djeca htjela napraviti nešto opasno, on bi ih zaustavio, no ako se ne bi dali, pomogao bi im sastaviti plan. Njegovi planovi bili su genijalni i uvijek bi uspjeli. Zanimljiv je bio taj dječak. Ivan se zvao, Ivan Mogajić. No, nijedan njegov plan ne bi uspio da nije bilo drugog dječaka, vođe grupe: Ambroza Gupca. Dječaka s duhom i glasom lava. Ambroz je održavao grupu u redu. On je bio voljen i poštovan među djecom. Jer bi uoči nepravde dao sve da nastane pravda. Jer bi pomogao svima, čak i svojem najgorem neprijatelju. No, moji dani s tom djecom su došli i prošli. Odrasla sam ja, a odrasli su i oni te ih više nije zanimalo druženje sa mnom.

Kao, sada, visoko drvo, napokon sam mogla vidjeti nepravde svijeta. Svijeta koji sam dosad tako dugo poštovala. Gledala sam kako se siromašni očevi rano ujutro ustaju da bi radili na zemljištu nekog čovjeka. Čovjeka, zbog nekog razloga smatranog „višim“ od njih. Taj je čovjek nosio ime Franjo Tahy i pretvarao život ljudi oko sebe u pakao. Često bi slao ljude s papirom na vrata obitelji, ti bi ljudi, zatim, tim obiteljima uzimali desetinu onoga što su obitelji imale. Tjerao bi novovjenčane bračne parove da mu pošalju novčanu naknadu za svoj brak. Ljude koji bi prelazili mostove do svoje

zemljice natjerao bi da plate. Najgore od svega, znao bi i zbog najmanjih prekršaja poslati ljude na grozna mjesta odakle više nikad ne bi izašli. Dugo sam ljeta i zima bespomoćno gledala vlastelina Tahyja kako muči jadne ljude. Odjednom sam ugledala čudan prizor. Ona ista djeca koja su se igrala oko mene krenula su se okupljati u mome hladu vođeni, kao i prije, Ambrozom. Ambroz bi ih okupio te bi tada svi krenuli žaliti. S vremenom je to žaljenje prešlo u planiranje, planiranje kako poboljšati situaciju.

Nakon nekog vremena, odlučeno je, vlastelinu će napisati pismo sa svim reformama koje bi htjeli da uvede. Plan je proveden i nakon tjedan dana smišljanja što će sve staviti u pismo, uspjeli su podići selo da dođe pod mene i popiše sve nepravde koje su doživjeli i kako bi to htjeli popraviti, zajedno s njihovim potpisom. Pisanje je trajalo 2 dana i pismo se proširilo od početne duljine od 1 metar do krajnjih 6,5 metara. Seljaci su stisnuli palac kao znak potpisa. Poslali su pismo i nakon nekoliko tjedana čekanja dobili natrag jednostavno: „Ne“, popraćeno još težim mučenjem stanovnika Tahyjeve zemlje. Kmetovi su bili razjareni i nakon još nekoliko dana žaljenja pod mojim hladom, odlučili su da ako neće dobiti svoje reforme milošću, dobit će ih silom. Planiranje je trajalo dugo i kako je vrijeme išlo, sve se više i više seljaka pridružilo ideji. Ideja je došla, iznenađujuće, ni od kuda i predložio ju je čovjek zvan Ivan Pasanec. Ostatak se sela brzo složilo, Ambroz kao jedan od prvih, i Ivan Mogajić, kao jedan od zadnjih, no ipak su se uspjeli složiti. Uskoro su se Ivan Pasanec, Ivan Mogajić i Ambroz Gubec počeli nalaziti sami, buna se planirala nekoliko mjeseci, no na kraju se odlučilo da će započeti bunu negdje u zimi i prva meta će im biti Cesargrad, važna građevina s puno oružja. Budući da nitko od seljana nije znao voditi vojsku, odlučili su da će Ambroz, Pasanec i snažni mladić zvan Fištrić otići daleko iz Stubice do Žumberka, gdje je živio Ilija Gregorić, bivši vojnik u ratu s Osmanlijama. Zima je došla brže te godine, bar se tako činilo i, prije nego što sam znala, došla je buna. Na svu sam sreću uspjela biti daleko od većine bune, no zadnju bitku nisam mogla izbjeći. Održala se na ulazu u Stubicu i trajala krvava četiri sata, no bitka nije bila ništa naspram toga što se dogodilo nakon: Tahy je pobijedio i naredio objesiti seljake na drveće, jedno od kojih sam bila ja. Odrezao im je uši i noseve te su jadnici ili iskrvarili do smrti ili se ugušili. Što se dalje dogodilo, ostalo je u magli. Sjećam se vrisaka djece pri prizoru svojih mrtvih, obješenih

roditelja. Sjećam se vijesti da je Ambroz pogubljen. Sjećam se kako su imena Ivana Magajića, Ivana Pasanca i Ilije Gregorića zaboravljena, dok je Ambroz bio zapamćen pod novim imenom: Matija.

Kada danas pogledam svijet, ne mogu ga prepoznati kao onog s vlastelinima i kmetovima. Ljudi se danas čine sretniji i zdraviji, no imam osjećaj da će dio mene zauvijek ostati na poljima tadašnje Stubice.

Marina Gabriela Odak, 7. a

Osnovna škola Matije Gupca, Zagreb

Mentorica: Mirjana Blažičko (1. nagrada)

Intervju s Tahyjem

Gabrijela: Plemeniti gospon Tahy, mi sme čuli da je vu vašemu stubičkomu kraju tu zimu bila velika buna i vaši kmeti su nam rekli da ste baš Vi največ krivi koj su se pobunili. A mi bi šteli čujti koj bi Vi o tomu imeli za povedati.

Gabrijela: Plemeniti Tahy, e bi nam šteli povedati kak je to biti na Vašem položaju?

Tahy: Ah sinek dragi, na mojam položaju ti nijeje lahke biti. Imel sam pune kmetof i ja sam ž njimi bil zadovoljen, a oni z menu niesu bili zadovoljni. Imam velike obaveze prema banu v Zagrebu i prema cesaru, caru. Turki Osmanlije su več put napali naše kraje. Imam velike obaveze prema vojske i spram ljudmi kaj su iznad mene. Čegli sam ja veliki i milostivi gospodar, naviek postoji nešči duoj je iznad mene. Oni mene prepisuju dače i obaveze kaj ih muoram spuniti, a ja sam pak dužen odrediti obaveze prema svojam kmetam kaj su na mojamu imanju. Bogek dragi, kaj se to nekamu nijeje dopale i koj mu nijeje bile zapraf, koj ja tu morem. To vam je kak i denes, respišeju se porezi, plače su male, benzin zraste i ljudi brundaju... Denes to se duojde v novine, a negda sam ja to se probal zmiriti z posebnami disciplinskami merami. To bi, jer sme zdej tu v škole mogli nazvati pedagoškami merami.

Gabrijela: Da niste plemeniti, koj bi šteli biti?

Tahy: Pa da ti budem iskren, ja ne znam koj bi druge štel biti osim plemič jer sam se rodil kak plemič i tak bum i hmrl kak plemič. Plemič sam i ratnik, cieli život ratujem z Turkam Osmanlijam i z drugam velikašam. Sudim se z onim koj očeju po mojemu imanju prčkati kak na primer gospa Henningovica. Pa se svadim z kmeti, ja jednostavne ne znam koj bi druge mogel biti nek plemič.

Ana: Zake ste zebrali imeti dvora baš vu stubičkomu kraju?

Tahy: Glavni zrok je bila moja draga žena Jelena tera se jednostavne tulike zaljubila v of stubički kraj da mi je furt brundala vu vuhe po noči da nis mogel spati. Negda sam muoral iti banu na raport, negda sam muoral iti v Ugarsku posetiti svoju vojsku, muoral sam se starati kulike bu vina imiela

moja vojska. Vidite kulike su to brige, a moja me je Jelena tulike sekirala oko toga stubičkuga vlastelinstva da sam jemput rekel dosta, idem to pogledati da vidim kej to je... Muoram priznati da je liepe, kak i se druge, ali največ radi svoje žene sam to kupil. Zdej sam se več navadil, blizu je Zagreb, i tak...

Ana: Pripovieda se da su se komorski službeniki več put žalili na Vas, e je to istina?

Tahy: Tužili su se, koj bum rekel da niesu, eli bez razloga. Nekamu neke nije zapraf i unda mam mene za se krivi i tuži. Ja na svojam posiedu nis sklon nekakvamu tužakanju i sudu jer sam ja tu i zakon i sud i sudec. Tak da kad ovi mene tužiju to mene zgleda smiešne. Pošiljali su papier dug šest i pol metre čak de cara i unda kej? Da niseme zdej v škuole bi vam mam povedal kaj si moreju z tiem napraviti. Nič z toga nije bile, Bože muoj, kej moreme?

Gabrijela: E ste prije Bune poznali Matiju Gupca?

Tahy: Niesam, niesam nigdar čul za toga čoveka.

Ana: Kaj je vu Vami pobudile takvu mržnju da nieste seljakima davali nikakva prava?

Tahy: To je laž, to je apsolutna laž, ja sem milostivi gospodar, to sam naviek bil i tak su me oslovljavali: milostivi ili velemožni. Pri mene su imeli najvekša moguća prava. Bute vidli kak bu v budućnosti došle. Ljudi neju imeli koj delati i za koga delati, a se njive buju zarasle v drač, ljudi buju prek granic biežali. V moje vrieme si su mogli delati kulike got su šteli i mogli. Po ciele dane su mogli delati, sa prava radnuga odnosa su imeli. Deca niesu muorala v škuolu iti kak vi muorate, mogli su po ciele dane delati. Ja sam jednostavne dal da oni uživaju i dielaju. Čovek teri diela je srečen čovek. I mene niesu prek granic mojuga vlastelinstva biežali, ja to nis dal.

Ana: Seljaki se tužiju da ste jih zlostavljali, zake ste to delali?

Tahy: A kak bi jih zlostavljaj, ja sam plemič, mi to ne dielame. To kaj nekamu nije zapraf, kaj mu se neke krive vidi, kaj to znači? I mene se neke stvari krive vidiju! Na kraju krajeva gda nešči zastrani, muoraju i nekakve sankcije biti, muoraju se nekakve mere provoditi. Reda muora biti. I deca dobiju vu škuole šibu po riti.

Učiteljica: Gospon plemeniti, Vi zbiljam živite v prošlosti. Denes više nema šibe vu škuole. Decu se opče nesme fizički kažnjavati.

Gabrijela: A zake je onda Ilija Gregorić bunu štel prikazati kak tiranje Vas z Stubičkuga dvora?

Tahy: Zake je štel? Zate jer laže! Muorate se pitati duoj je tiej Gregorič, on vam je soldat, on ratuje cieli život, največ z Turkima. Tiej Gregorič je veliki avanturista, ja sam več put skup žnjim ratuval. On je z turskoga rešta pobiegel, valjda mu je zdej tu bile duosadne jer je veliki snieg zapal pa je kmete spuntal. Kak bi ja tomu semu bil zrok? Pa barem zdej po zime se nič pune ne diela, moreju kmeti doma spati v hiža kak sam i ja doma v dvorcu spal. I kej zdej oni očēju i Gregorič skup žnjimi. To je da čovek poludeje gda to čuje.

Ana: Imeli sme za čujti da su seljaki pokle bune viseli po drieveda, zake ste jih tulike dali poviesiti?

Tahy: To je same napuol istina. Ja ih opče nis štel dati vesiti. Nek je došla vojska Zagreba i Gašpar Alapić jih je štel kazniti za bunu. Ja sam bil protif toga da se tuliki ljudi poviesiju jer zdej gda bu došel ožujek mesec i da se počne v trsju delati, mene ne imel duoj delati. Tak da bi jih ja bil morti par kaznil onih kaj su bili glavni kolovođe, ali kaj sam mogel? To je opet one kaj vam ja govorim o svojam teškam položaju. Cesar i ban o semu odlučuju i oni su odlučili da mene tu tulike ljudi poviesiju. Ja to sigurne nej napravil. I opet sam krif ja?!

Učiteljica: Onda znači da Vi za nič nieste krivi?

Tahy: Ja nis krif apsolutno za nič! Se razme da ja kak i saki čovek imam neke muhe, to su same sitnice, al da bi ja za neke tak strašnuga bil krif – to je laš.

Gabrijela: Čuli sme da ste mam pokle bune zbetežali? E je to istina?

Tahy: A kaj misliš, pa kak nej kad su se takve grde stvari degodile! Tulike je ljudi zginule, tulika je nepravda name hičena. A ja sam se tulike protif Turkof boril, za cesara, za svietluga bana... A unda proglasiju da sam takve nepravde delal, da sam tulike ljudi potukel, da sam pokvarene vine prodaval, da sam kmete vesil... A mene su se kmete potukli i na mojemu gruntu zdej nema duoj delati. Oni misliju da bum ja f trsju kopal ili rezal? Pa ja to nis nigdar delal, ja sam plemič. Vu mene se je se vužgale i nieje čude da sam zbetežal, zdraf nemrem biti!

Gabrijela: Jenuga dana gda bute hmrli, de bi šteli da Vas pokopaju?

Tahy: Ak se igda degodi da bum hmrl bile bi dobre da me tu v Stubice pokopaju jer tam vu Ugarske su mi več par dvorcof vužgali tak da tam več nemam velike imovine. Pa kad sam tu, naj mi tu i kosti ostanaju. A sad, e v Gornje ili Doljnje Stubice, to je mene sejene.

Učiteljica: Vi ste zdej sebe kak velikuga pravednika prikazali i tak bi ispale da mi decu v škuole čist krive vučime. Vi bi znam i da se Vas vu cirkve pokopa?

Tahy: Se razme, pa da me niesu tak oblatili ja bi več de vašuga vremena bil za svetuga ili bar za blaženuga proglašen. Vi niti ne znate kulike sam ja dobre stvari napravil, kulike su se mene mlade ženske za pomoč obračale... I se je vu vodu opale zate kaj su Gregorič i par lokalne razbojnikof mene zablatali. A kakva je to vojska bila da vam poviem. Sikam de su de dvorca došli prve su lagve iskali i ponapili se, a unda dvorca vužgali, raubari jeni. Poviest bu mene dala za praf, bute vidli jenuga dana za 450 liet!!!

Ana: Plemeniti gospon Tahy fala Vam kaj ste se z nami običnimi dijaki spominali. Mi se ufame da ste nam se po istine povedali, a če nieste istinu bute muorali na spovedi povedati. Same dragi Bogek bu mogel presuditi duoj je tu pravi, a duoj krivi.

Tahy: Ja vam velim da ja same istinu govorim. Ja sam plemenitoga roda i mene su vučili da se lagati nesme. Oblatili su me, a ja sem navek bil milostivi i velemožni gospodar. Fala vam liepa kaj sam se imel priliku nekomu z dubine duše poveriti i povedati kak je to se praf za praf bile.

Ana Vlahoviček i Gabrijela Hanžek, 8.a, Mala Kajkaviana

Osnovna škola Donja Stubica

Mentorica: Danica Leštek (2. nagrada)

Biografija i intervju s Gupcem

Ime: Matija

Prezime: Gubec

Rođenje: 1548.

Smrt: 1573.

Biografija

Matija Gubec, pravog imena Ambroz, u narodu je najpoznatiji kao vođa hrvatsko-slovenske seljačke bune 1573. godine. Rodom iz Hižakovca kraj Stubičkih Toplica, život je okončao na spomenutom povijesnom događaju, nakon što je mučen i raščetvoren. Smatra se i fiktivnom ličnošću, a spominje se i obilježava kroz razna književna, dramska i umjetnička djela. Kroz različite političke i društvene prilike spominje se kao politički simbol u različitim ideologijama, pokretima i interesima kojim se žele približiti običnom „malom“ čovjeku. Smatra se najvećim narodnim hrvatskim junakom.

Voditeljica: Dragi gledatelji, dobro jutro! U današnjoj emisiji Baranjski vremeplov pripremili smo za vas jedno posebno iznenađenje. Naime, naša marljiva ekipa dovršila je izradu vremenskog stroja. Da, da, dobro ste čuli, u naš je studio stigao vremenski stroj i odlučili smo ga, po prvi puta upotrijebiti, upravo danas, pred vama. Za sve one koji prvi put prate naše emisiju, tijekom prijašnjih epizoda razgovarali smo o velikanima hrvatske povijesti, a danas imamo i toliko duo iščekivani vremenski stroj koji će nam omogućiti da u svakoj emisiji dovedemo i upoznamo jednog velikana hrvatske povijesti i razgovaramo s njime. Nakon što pritisnemo gumb, stroj će se pokrenuti i u našem će se studiju pojaviti jedna osoba iz prošlih vremena. Ne znam koga će nam stroj dovesti, ali vjerujem da ste jednako uzbuđeni kao i ja.

Dragi gledatelji, vežite se - polijećemo!

(Voditeljica pritisne gumb i stroj se pokrene. Pred očima joj se pojavi Matija Gubec.)

Ohoo! Oprostite na reakciji, izdaje li i mene vid ili vi dragi naši gledatelji, vidite slavnog Matiju Ambroza Gupca?! Zar je to moguće?!

Gospodine Matija, dobro jutro! Ne zamjerite, ali svi smo šokirani što se u našem studiju stvorio čovjek koji u hrvatskoj povijesti zauzima posebno mjesto, poznat kao vođa najpoznatije seljačke bune u Hrvatskoj i Sloveniji. Zar je moguće da smo toliko počašćeni?!

Matija: Draga voditeljice, puno hvala na takvoj lijepoj dobrodošlici, drago mi je što me vaš stroj doveo i omogućio mi da vidim kako moj narod živi nakon toliko vremena od moje smrti. Zanima me je li moj narod sretan, ujedinjen i svoj?

Voditeljica: Recite nam prve dojmove. Kakav je osjećaj pojaviti se u 2023. godini i to osobi koja je živjela u 16. stoljeću?

(Matija se nasmije.)

Matija: Prvo da Vam kažem, jako sam iznenađen i šokiran, Ne prepoznajem svoju Hrvatsku, sve je drugačije, čini se modernije i veće. Puno neobičnije nego u moje doba. Djeca nose neku čudnu odjeću, odrasli voze neka čudnovata vozila. Čini mi se da svi negdje jure, žure, puno je prometnica. Gdje je moja zemlja, gdje je moj seljak?

Voditeljica: Ah, da – puno se toga promijenilo od 16. stoljeća. Ljudi se sve više sele u gradove, a poljoprivreda više nije osnovna gospodarska djelatnost kojom se ljudi bave. Recite, koji bi dio Hrvatske sada voljeli posjetiti?

Matija: Lako pitanje. Naravno, moje rodno Hrvatsko zagorje.

Voditeljica: Što očekujete da ćete tamo vidjeti?

Matija: Želim vidjeti da su moji seljaci slobodni i sretni, da ne ratuju i da pošteno rade.

Voditeljica: Vjerujem da se sada prisjećate povećavanja rente i terora Franje Tahyja 1573. godine?

Matija: Naravno, te noći, s 27. na 28. siječnja borio sam se, sa svojim prijateljima, seljacima za naša prava i dostojanstveni život.

Voditeljica: Priču o poznatoj buni svi znaju i svi znaju kakav ste heroj u očima tadašnjih seljaka bili i ostali do dana današnjeg za hrvatski narod. No čime ste se bavili prije tih vremena?

Matija: Bio sam kmet u selu Hižakovcu, na stubičkom vlastelinstvu. I zato mi je drago vidjeti danas svoj narod i domovinu ponosne, hrabre, ponosne.

Voditeljica: Legenda kaže da ste umrli nakon gušenja bune, da su Vas čak natjerali i da nosite krunu od usijanog željeza.

Matija: Da, optužen sam da sam poticao seljake na pobunu i odveden u Zagreb. Nikada neću zaboraviti Iliju Gregorića, Andriju Pasanca i druge prijatelje koji su bili uz mene.

Voditeljica: Jako mi je žao što Vas je snašla takva sudbina. Ono po čemu Vas hrvatski narod pamti je da ste bili pravi vođa koji nije posustao i koji je svojim stavovima i ponašanjem uspio nadahnuti mnoge da se pridruže.

Matija: A kako vi ovdje, u ovom Čemincu, znate tako puno o meni?

Voditeljica: Dragi Matija, pa Vi ste za hrvatskog seljaka bili i ostali najveći junak. Zna li da je u Hrvatskoj najčešće ime ulice upravo Ulica Matije Gupca. Također, i naša čeminačka škola nosi ime upravo po Vama, a naši učenici jedva čekaju pogledati ovaj intervju i velika im je želja posjetiti Muzej seljačkih buna.

Matija: Nadam se da će mi se želja ostvariti i nadam se da ulaz u taj muzej ne plaća eurima, gdje su kunu naši izgubili, dragi moji Hrvati?! Drago mi je što sam djeci nadahnuće, učite ih da budu dobri ljudi, da cijene svoj rad i vole zemlju po kojoj hodaju.

Voditeljica: Vrijeme nam je isteklo, kroz koju će Vas sekundu vremenski stroj vratiti natrag. Hvala Vam što ste bili naš prvi gost i što ste s nama podijelili svoja sjećanja.

Matija: Hvala Vam na druženju! Čuvajte našu domovinu. Živjela Hrvatska!

Maria Pranjić i Sara Svečnjak, 6. a
Osnovna škola „Matija Gubec“, Čeminac
Mentorica: Silvija Švelinger (3. nagrada)

Razgovor s Matijom

Novinar: Što si volio raditi kad si bio malen?

Matija Gubec: Volio sam pomagati mom tati i pucati iz luka.

Novinar: Moja omiljena boja je zelena jer je to boja mog rodnog kraja.

Novinar: Što misliš o nasilju?

Matija Gubec: Mislim da je nasilje nepotrebno i ružno, ali kad ne postoji drugi način, moramo ga upotrijebiti.

Novinar: Kakav si kad se naljutiš?

Matija Gubec: Kad se naljutim, postajem mrzovoljan i imam potrebu osvetiti se.

Novinar: Jesi li odlučio podići Bunu promišljajem ili u ljutnji?

Matija Gubec: Odlučio sam podići Bunu u ljutnji, ali me moj dobri prijatelj Ivan Pasanec zaustavio i rekao da prvo trebamo plan.

Novinar: Što misliš o porezima?

Matija Gubec: Nemam ništa protiv poreza ako su poštene i ne preveliki, ali ako su nepravedni, mislim da je to bezobrazno i sebično.

Novinar: Kako si prihvatio rizik da ćeš možda umrijeti?

Matija Gubec: S takvim rizikom živim otkada sam se rodio jer si bio sretnik ako bi doživio 30 godina u moje doba.

Novinar: Jesi li imao najboljeg prijatelja?

Matija Gubec: Ne mogu izdvojiti nikoga posebno jer sam imao puno predivnih prijatelja.

Novinar: Jesi li u svojoj posljednjoj bitci dao svoj maksimum?

Matija Gubec: Dao sam maksimum koji sam mogao dati u tom trenutku jer sam bio jako umoran i izmučen. Da sam bio odmorniji, možda bi sve bilo drugačije.

Novinar: Kada bi mogao svijetu poručiti neku poruku, koja bi to poruka bila?

Matija Gubec: Nikada ne dozvoljavaj drugima da te gaze i da odlučuju umjesto tebe!

Alma Beljak, 5. r.

Osnovna škola „Vladimir Bosnar“, Stubičke Toplice

Mentorica: Danijela Miklec (Priznanje)

Priča Gupčeve lipe

Narasla sam među velikim brjegovima Zagorja. Ispod moje velike raskošne krošnje ljudi su se oduvijek okupljali. Doživjela sam promjenu Zagorja i civilizacije, ali jedan događaj će uvijek ostati uz mene, a to je Seljačka buna.

Bilo je doba feudalizma. Na vlast je došao novi vladar, Franjo Taši. Bio je mnogo okrutniji nego prošli vladari. Uzimao je sve što je mogao od seljaka koji su neprestano radili. Seljaci su feudalcima davali svega što su imali tako da im je jedva išta ostalo. Nakon nekog vremena bilo im je dosta te nepravde i nepoštovanja. Sjećam se kad su prvi put smišljali plan kako će dobiti veća prava. Odlučili su na mirni način pristupiti Franji Tahiju. Napravili su peticiju koju je otiskom palca „potpisalo“ više od 500 seljaka. Nažalost, njihov pokušaj nije uspio.

Ubrzo su se vratili pod moju krošnju, ali ovaj put s novim vođom. Ambrozije Gubec je pokrenuo dvije najbitnije pobune uz pomoć Ilije Gregurića. O buni se i nakon 450 godina priča. Krenuli su u napada u noći sa 27. na 28. siječnja 1573. zimi jer tada nisu imali obveze na zemlji tako da im je to bio jedini izbor.

Seljaci su krenuli silovito i zauzeli Cesargrad te se pritom i dodatno naoružali. Buna se poput vatre proširila na sva tri vlastelinstva u Zagorju. Oko 1500 seljaka napadalo je u sva tri smjera. Nakon desetak dana, seljacima je ponestalo snage i oružja, a plemići i uskoci se oporavljaju i seljačka vojska biva poražena. Vidjeli su poraz i bol na njima, ali nisu htjeli odustati, bilo je prekasno za to.

Završna bitka odigrala se 9. veljače u popodnevnim satima kod Stubice. Imali su još jedno okupljanje ispod moje krošnje. Nisam mislila da će to biti zadnji put kada ću ih vidjeti. U krvavoj bitci, koja je trajala nekoliko sati, sudjelovalo je oko 1000 seljaka. Jedno vrijeme je čak izgledalo kao da će pobijediti plemiće, ali iz Varaždina je došla naoružana vojska koju nisu uspjeli pobijediti.

Vođe bune bili su osuđeni na smrt. Gubec je pogubljen na Markovom trgu 15. veljače. Ubrzo nakon bune preminuo je Franjo Taši.

Mnogi detalji su nepoznati ljudima, ali su poznati meni. Ja sam jedina koja zapravo zna sve o tom događaju. U svojim godovima skrivam pravu priču o Seljačkoj buni i Ambroziju Gupcu. I danas

se ljudi okupljaju oko mene i to me uvijek podsjeti na neustrašive seljake i njihovog glavnog vođu,
Ambrozija Gupca.

Katarina Starčević, 7. a

Osnovna škola Matije Gupca, Zagreb

Mentorica: Mirjana Blažičko (Priznanje)

Intervju s Matijom Gupcem

Poštovanje, gospon Gubec, moje ime je Luka Ljubić i drago mi je da ste u svom prenatrpanom rasporedu našli vremena i za ovaj intervju s Osnovnom školom Donja Stubica.

Fala vami kaj ste me zvali. Drage je i mene kaj se i dalje spomenete naše bune i sega kaj sme napravili.

Kako je došlo do bune?

Mi seljaki sme prestali plaćati porez jer nam se nije dupale kaj delaju strani plemići tu pri nami. Nisu šteli prihvatiti naše žalbe kaj sme preneseli i caru i banu.

Što biste Vi, kao vođa bune, rekli – jeste li se s pravom pobunili?

Ja bi rekel da jesme jer nijesme bili kak ti jedini pobunjenici, bile nas je više.

Tko Vam je pomogao dići seljake na ustanak?

Moji bliski pajdaši i prijatelji Ilija Gregorić, Andrija Pasanec, Ivan Pasanec... Bile nas je još pune, ali njimi moram posebne zafaliti.

Što kažete na svojega neprijatelja Franju Tahija i njegovu vojsku?

Štel bi da sme mi jakši, ali sme siromašni, imame manje vojnukuv, a osim toga, imamo i slabešu opremu. Ali mi imame srce. Mi imame vuolju.

Kakvo ste oružje imali vi, a kakva je imala Tahyjeva vojska?

Mi sme delali koplja, imeli sme luk i strijele, mače i štite od drijeva, a oni su svoje delali z metala i imeli su i oklupe i kuonje.

Kako ste doživjeli zadnju bitku u Stubici?

Bil sam jake žalosten. Nisme se predali i bile je tijesne, ali sejedne nijesme dobili kaj smeš teli – mir i normalne življenje.

Koje su bile posljedice bitke?

Jooj, bile su strašne. Mučili su nas i nisu nas šteli pustiti na miru.

I meni je jako žao. No, ljudi Vas smatraju herojem – imate i svoj vlastiti spomenik u Gornjoj Stubici.

Iskrene, nijesam te očekival. Nijesam trebal slavu. Si su onda bili protiv nas, a mi sme same šteli buolji život.

Što biste poručili ljudima danas?

Če ljudi očeju neke pustiči, muoraju se držati skup i buriti se du kraja.

Hvala Vam puno, gospon Gubec, na svemu što ste učinili za naše seljake.

Fala vami. I najte puzabiti – BUNA TRAJE.

Luka Ljubić, 7. c

Osnovna škola Donja Stubica

Mentorica: Romina Gorički Mihaljinec

Predaja o Matiji Gupcu

U šesnaestom stoljeću u mnogim europskim zemljama došlo je do pobune seljaka tako da ni Hrvatska nije bila iznimka. Razlog ustanka seljaka bili su nametnuti porezi od strane feudalaca. Zbog odbijanja plaćanja poreza Hrvatski sabor seljake je proglasio izdajnicima domovine.

U noći s dvadeset sedmog na dvadeset osmi siječnja 1573. godine izbila je Seljačka buna (koja se također nazivala Velika seljačka buna ili Seljački rat), koja se odvijala u Zagorju. Matija Gubec bio je na čelu seljaka na području Hrvatskoga zagorja. Prvih se dana pobuna protiv vlastele munjevitom širila. Pod Matijom Gupcem krenulo je šest tisuća ljudi. Krenuli su iz Donje Stubice prema Krapini. Nakon nekoliko dana feudalci su se organizirali i potisnuli seljake, sve do konačnog poraza. Najduže su se odupirali pobunjeni Zagorci, iako su bili praktički nenaoružani, i ishod završne bitke kod Stubičkih Toplica bio je potpuno neizvjestan. Presudilo je pojačanje koje je stiglo feudalcima. Buna je trajala manje od dva tjedna, ali je predaja o Seljačkoj buni i njezinom vođi rasla i razvijala se čak do dvadesetog stoljeća. Tada je Matija Gubec izrastao u najvećeg narodnog junaka Hrvata.

Nakon pretrpljenog poraza seljaka, vlastelinska vojska bila je krajnje okrutna prema njima te su ih vješali po drveću kako bi ostalim seljacima pokazali kako će završiti ukoliko se opet odluče pobuniti protiv plaćanja vlastelinskih nameta. Matiju Gupca su posebno mučili užarenim kliještima te su ga na kraju raščetvorili na Trgu svetoga Marka u Zagrebu.

Nama ostaje da samo maštamo bi li nam bilo bolje da su seljaci pobijedili. U srcu se potajno nadamo da ćemo se jednog dana probuditi i roditelji će nam ispričati veselu priču o seljaku Matiji Gupcu koji se založio za pravdu prema seljacima i uspio pobijediti nepravedne vlasteline.

Franka Haus, 6. c

Osnovna škola Donja Stubica

Mentorica: Danijela Znika

Intervju s Matijom Gupcem, vođom Seljačke bune

Buna iz Gupčeva pogleda

Ispod lipe u Gornjoj Stubici dogovarali smo se i razrađivali planove, a naša buna je zahvaćala čak 60 vlastelinstava na području Hrvatske i Slovenije.

N. M.: Zašto je počela Seljačka buna?

M. G.: Uzaludno smo se žalili caru i banu na zlodjela plemića i u znak prosvjeda prestali smo plaćati poreze, ali je jedan od najgorih plemića, Franjo Tah, poslao svoje plaćenike koje smo mi spremno dočekali. No, Hrvatski sabor nas je zbog tog otpora proglasio izdajicama domovine. Bio sam izabran za vođu bune. Ispod lipe u Gornjoj Stubici dogovarali smo se i razrađivali planove.

Uzroci i početak bune

N. M.: Kada i kako je počela Seljačka buna?

M. G.: Sa svojim najbližim prijateljima Ilijom Gregorićem, Andrijom Pasancem, Ivanom Pasancem i ostalima digao sam seljake na ustanak. 27. siječnja u kasne noćne sate napali smo Cesargrad. Naš pokret se proširio, a naša buna je zahvaćala čak 60 vlastelinstava na području Hrvatske i Slovenije.

N. M.: Kako ste se organizirali na tako velikom području?

M. G.: Podijelili smo se u tri skupine. Prva je bila pod zapovjedništvom Ilije Gregorića na slovenskom području, druga pod zapovjedništvom Ivana Pasanca na području Save i Kupe, a treća pod mojim zapovjedništvom u Hrvatskom zagorju.

N. M.: Kakvo je bilo stanje na ostalim područjima i skupinama gdje se odvijala buna?

M. G.: Uspjeli smo osvojiti kuriju Šimuna Keglevića, kod Krapine. Slovenske kmetove rastjerao je kapetan žumberačkih uskoka Josip Thurn. Podban Gašpar Alapić razbio je našu vojsku kod Kerestince, zatim kod Jastrebarskog. Nas pobunjenika ostalo je još oko 6.000 u Zagorju. Pobjeda ili poraz?

N. M.: Kako se završila zadnja bitka?

M. G.: U posljednjoj bitci bilo je oko 5.000 pješaka i konjanika pod vodstvom Gašpara Alapića. Imali su bolje oružje i oklope, imali su i konje. Nas je bilo malo, imali smo staro oruđe, nismo imali konje ni dobru opremu. Borili smo se, bilo je napeto. Bili smo poraženi.

Nika Mostarkić, 7. a

Osnovna škola Matije Gupca, Zagreb

Mentorica: Mirjana Blažičko

Seljačka buna i Matija Gubec

Matija Gubec rođen je u Hrvatskome zagorju, točnije u Hižakovcu oko 1548.godine. Prije bune u stubičkome vlastelinstvu Franje Tahyja Matija Gubec bio je kmet. On se spominje kao inkvilin po urbaru iz 1567. godine.

U prvoj polovici 16. st. mnoge europske zemlje bile su zahvaćene valom seljačkih ustanaka. U Hrvatskoj su bili neprekidni protuturski ratovi koji su sveli Hrvatsku na ostatke nekadašnjeg slavnog kraljevstva. Nakon uzaludnog žaljenja caru i banu za zlodjela stranih plemića, seljaci su u znak prosvjeda prestali plaćati poreze. Tada je Franjo Tahy poslao svoje naoružane plaćenike, ali zato su ih seljaci spremno s oružjem dočekali. Hrvatski je sabor zbog tog otpora seljake proglasio izdajicama domovine. Ambroz Gubec (tj. Matija Gubec) iz Gornje Stubice izabran je za vođu bune. On je sa svojim najbližim suradnicima i prijateljima digao seljake na ustanak. Jedan od najbližih prijatelja bio je Ilija Gregurić. U noći s 27. na 28. siječnja 1573. godine započela je buna napadom na Cesargrad. Pokret seljaka brzo se proširio, a buna je zahvaćala 60 vlastelinstava na područjima Hrvatske i Slovenije. Nakon uspjeha na početku, feudalna vojska ubrzo je slomila bunu. Gubec je dijelom između 29. siječnja i 2. veljače 1573. godine krenuo iz Donje Stubice prema Zaboku.

Nakon bune kod Stubičkih Toplica u pobunjeničkim mjestima vršena je osveta nad seljacima koji su ubijani i sakaćeni. Gubec je nakon bitke zarobljen odveden u Zagreb gdje je pogubljen na veoma okrutan način na Trgu svetoga Marka 15. veljače 1573. godine.

Lara Čmarec, 6. c

Osnovna škola Donja Stubica

Mentorica: Danijela Znika

Intervju s Ilijom Gregurićem

Ja: Dobar dan. Danas ću Vas pitati nekoliko pitanja.

Ilija Gregurić: Može.

Ja: Prvo pitanje: kojeg datuma i gdje je počela Seljačka buna?

Ilija Gregurić: Seljačka buna je počela kod Stubičkih Toplica 9. veljače 1573. godine.

Ja: Koju vlast ste Vi imali u Buni?

Ilija Gregurić: Ja sam bio glavni vojni zapovjednik.

Ja: Kako ste znali da kreće pobuna na kmetove i seljake od strane Franje Tahija?

Ilija Gregurić: Kmetovi i seljaci nisu htjeli plaćati poreze svojim vladarima te je tako Franjo Tahij poslao svoje naoružane plaćenike na nas.

Ja: Jesu li seljaci i kmetovi spremno dočekali plemiće ili im je to bilo nepoznato?

Ilija Gregurić: Svi smo bili spremni na to jer smo očekivali da bi se to moglo dogoditi.

Ja: Tko je bio izabran za vođu Seljačke bune?

Ilija Gregurić: Za vođu je bio izabran Ambroz Gubec koji je tek kasnije nazvan Matija.

Ja: Zašto su svi mislili da bi baš Matija Gubec mogao biti dobar vođa?

Ilija Gregurić: Matija Gubec je tada imao stav koji je potaknuo seljake i kmetove da njega izaberu za vođu.

Ja: Jesu li ženske osobe sudjelovale?

Ilija Gregurić: Da, sudjelovale su, no one su bile više u zadnjim redovima dok su muškarci bili u prednjim redovima.

Ja: Je li se moglo u Buni pronaći pokoje dijete?

Ilija Gregurić: Djeca su se mogla vidjeti u gomili ljudi zato što nisu htjeli ostati sami bez roditelja.

Ja: Koja je bila razlika naoružanja između plemića i kmetova?

Ilija Gregurić: Plemići su ipak imali bolje oružje jer su bili bogatiji. Oni su imali manje-više sve od željeza pa su tako bili i obučeni u oklope. Kmetovi su, s druge strane, imali odjeću koju su si mogli priuštiti, a kao oružja su im poslužila svakodnevna oruđa – lukovi i strijele, vile, duge šibe koje su na vrhu imale šiljasti metal...

Ja: Kako je prošla bitka?

Ilija Gregurić: Mnogo kmetova i seljaka je poginulo, a tek neki su ostali živi, a to su bili oni koji su pobjegli.

Ja: Tko je pobijedio?

Ilija Gregurić: Plemići. Mi smo morali prihvatiti poraz.

Ja: Što se je dogodilo s Matijom Gupcem?

Ilija Gregurić: Matija Gubec je bio odveden u Zagreb na Trg svetog Marka gdje je prvo morao nositi krunu od usijanog željeza, a nakon toga je javno raščetvoren.

Ja: Dobro, hvala Vam što ste sudjelovali u ovom intervjuu i što ste podijelili to s nama.

Ilija Gregurić: Hvala i Vama, doviđenja.

Ja: Doviđenja.

Jana Blagec, 6. c

Osnovna škola Donja Stubica

Mentorica: Danijela Znika

Intervju s Matijom Gupcem

Danas se nalazimo u Donjoj Stubici kod dvorca Golubovca s našim posebnim gostom – Matijom Gupcem. Predivan je, sunčan dan pa smo zamolili Matiju Gupca da popriča s nama i pristao je!

Iris: Dobar dan!

Matija G.: Diber dan!

Iris: Za početak bi Vas htjela pitati kako ste?

Matija G.: Ja sem jake loše. Ko prve, boli me škemba od ovih lača, a ko druge ideju mi na jetra ovaj Franjo Tahy i naš car koj niš za nas ne dela, mi seljaci se njemu žalimo a on niš!

Iris: Ah, ja Vam tu nažalost ne mogu pomoći, imate li kakav drugačiji plan za riješiti taj problem, ali bez careve pomoći?

Matija G.: Naravne da imame, naš plan je da digneme ustanak i neke se dogovorime sa slovenskim seljacima i drugim sitnim građanima.

Iris: A jeste li smislili gdje bi ustanak započeo i tko bi bio glavni zapovjednik?

Matija G.: Naravne da jesme, mi sme to već sve smislili. Počeli bi kod reke Sutle i glavni vojni zapovjednik bi nam bil Ilija Gregorić.

Iris: Kako bi Vi sebe opisali koristeći se samo dvjema riječima?

Matija G.: Pa ja bi sebe opisal kak pametneg i hrabreg.

Iris: Zapričali smo se o ustanku da sam Vas zaboravila pitati gdje ste i kada rođeni?

Matija G.: Rođen sam v Hižakovcu v Hrvatskom zagorju 1548.-og leta.

Iris: Jako me zainteresirao Vaš ustanak, imate li kakav naziv za njega?

Matija G.: Nisam još razmišljao o tome, ali mortim *Seljačka buna*.

Iris: Zanimljiv naziv. Jeste li razmišljali kojeg bi dana izbila takozvana *Seljačka buna*?

Matija G.: Pa negde 9. veljače, v Stubičkim Toplicama.

Iris: U redu. Jeste li sto posto sigurni da ćete pobijediti?

Matija G.: Naravno da jesam!

Iris: A ako izgubite, ne bojite se groznih posljedica koje bi mogle uslijediti?

Matija G.: Ja se ničeg ne bojim.

Iris: Smatrate li Vi sebe seljačkim kraljem?

Matija G.: Ne, ne smatram nikoga kraljem.

Iris: A, biste li voljeli biti kralj?

Matija G.: Ne znam, nisam siguran.

Iris: Imate li svoje mjesto gdje volite okupljati ljude koji imaju isto mišljenje, ako imate, jeste li smislili nekakvo mjesto za njega?

Matija G.: Imam, volim ga zvati *Gupčeva lipa*.

Iris: U redu. To su moja sva pitanja za danas. Nadam se da ćemo opet imati priliku razgovarati nakon *Seljačke bune* gdje ću Vas moći pitati za vaš doživljaj i je li sve išlo kako ste i planirali.

Matija G.: Naravne da bume, vidime se vrlo brze, doviđenja!

Iris Lešković, 7. d

Osnovna škola Donja Stubica

Mentorica: Danijela Znika

Porez je bil pri nebu

Lovro: Jesi li bio siguran u podizanje Bune?

Matija: Bil sem stoposto siguren.

Lovro: Tko ti je pomogao u Buni?

Matija: Bile ih je pune!

Lovro: Je li ti Matija Gubec pravo ime?

Matija: Ne, ne, ja sem Ambroz Gubec.

Lovro: Koji je bio razlog Bune?

Matija: Razlog Bune ti je bila nepoštenost prema nami seljakima.

Lovro: Čime si se ti bavio?

Matija: Moj posel ti je pobiranje kruruze i bil sem vođa Bune.

Lovro: Koliki je bio porez?

Matija: Porez je tu bil pri nebu.

Lovro: Jesi li išao u školu?

Matija: Ja v školu!? Pa ja sem bil siromah.

Lovro: Koliko imaš godina?

Matija: Imam oko 450 let.

Lovro: Jesi li imao tortu za rođendan?

Matija: Jesam nekakvu maličku.

Lovro: Kakve su bile žvakaće u tvoje vrijeme?

Matija: A kaj ti je pak to?!

Lovro Margetić, 5. r.

Osnovna škola „Vladimir Bosnar“, Stubičke Toplice

Mentorica: Danijela Miklec

Intervju s Matijom Gupcem, vođom Seljačke bune. Gupčeva istina. Borili smo se do kraja

SS: Danas je ovdje s nama Matija Gubec, vođa Seljačke bune. Ispričat će nam nešto o sebi i o buni koju je vodio.

Općenito o Gupcu

SS: Gupče, hvala Vam što ste danas ovdje s nama. Možete li se predstaviti onima koji još nisu čuli za Vas?

MG: Hvala vama! Moje pravo ime je Ambroz. Rođen sam 1548. godine u selu Hižakovcu u Hrvatskom zagorju, u vrijeme feudalizma. Običan sam seljak koji, nažalost, nema prava.

Razlozi bune

SS: Koji su razlozi bune, što Vas je potaknulo da je započnete?

MG: Najviše me potaknulo nepravedno iskorištavanje kmetova i povećanje davanja. Plemići su uveli teror, zlostavljali su nas, a pogotovo seljačke žene. Način na koji su se odnosili prema nama nije nimalo ljudski. Htio sam nešto promijeniti, nisam više htio živjeti kao seljak u groznim uvjetima.

SS: Kako je započela buna i koliko je dugo trajala?

MG: Buna je započela napadom na Cesargrad u noći s 27. na 28. siječnja 1573. godine. Trajala je nešto manje od dva tjedna.

Iskustva

SS: Jeste li ušli u borbu samouvjereni ili ste se ipak malo bojali?

MG: Bilo je straha, naravno, no ipak smo vjerovali da ćemo uspjeti postići svoj cilj ako se jako borimo. Pritisak na mene je bio velik, ipak je ogromna odgovornost biti vođa, no znao sam da me to ne smije smesti ako sam htio da sve prođe glatko. Znao sam da o ovoj buni ovise životi brojnih seljaka poput mene, što me je dodatno motiviralo.

SS: Jeste li mogli pretpostaviti kakve ćete posljedice morati snositi zbog bune? Ako da, zašto vas to nije zaustavilo u provedbi plana?

MG: Pripremili smo se na sve, znali smo da neće biti lagano. Nismo odustali od plana jer smo znali da će se netko prije ili kasnije morati boriti za naša prava. Htjeli smo bolju sudbinu za nas, ali i za naše obitelji. Iako sam duboko u sebi znao što me čeka, isto tako sam znao da će moja patnja značiti slobodu budućih generacija i to je cijena koju sam uvijek bio spreman platiti.

Krvava bitka

SS: Možete li opisati odlučujuću bitku? Kako je ona izgledala?

MG: Odlučujuća bitka dogodila se 9. veljače 1573. kod Stubičkih Toplica. Kada sam saznao da nam se približavaju kraljevi vojnici, znao sam da više nema odustajanja, morali smo se boriti do kraja. Kada su se pojavili, bilo je već očito da će nas poraziti. Kraljevih vojnika bilo je znatno više, njihovo oružje bilo je puno jače. Atmosfera je bila napeta, mogao sam osjetiti napetost i strah drugih boraca. Bilo je hladno, padao je snijeg, a mi seljaci nismo bili dobro odjeveni, gotovo bosi gazili smo po snijegu od metra i pol. Puno nas je umrlo, a oni koji su preživjeli kasnije su bili zarobljeni.

SS: Svojim ste junaštvom i borbom za pravdu impresionirali brojne ljude. Bila mi je čast pričati s najvećim hrvatskim junakom.

Sonja Stojić, 7. a

Osnovna škola Matije Gupca, Zagreb

Mentorica: Mirjana Blažičko

Priča Gupčeve lipe

Čulo se kukanje seljaka dok su obrađivali zemlju i zabijali svoje motike u smeđu vlažnu zemlju. Neki su pjevušili, neki stenjali od napora i vrućine. No, u njihovim mislima bila je ljutnja i ideja o pobuni. Sve se to odvijalo u nemirnom Susedgradu u kojemu su se često odvijale pobune, svađe, čak i među plemićima. Kmetove su često iskorištavali, a morali su plaćati desetinu Crkvi i uz to poreze koje je Franjo Tah i volio nametati.

To su bili samo neki od razloga pobune za koju se plan kovao noćima upravo ispod mene. Odredilo se da će vođa pobune, točnije Seljačke bune, biti Ambroz Gubec. Običan kmet s gustim smeđim brkovima koji je imao tridesetak godina. Mračna buna počela je u noći 27. siječnja 1573. godine. Točno se sjećam trenutka kada su se baklje iznenada zapalile i počeli urlici. Za nekoliko sati Cesargrad je bio razrušen i spaljen do zemlje. Osjećala sam se uzbuđeno i sretna zbog snage seljaka, no, unatoč tome, imala sam loš predosjećaj. Buna se počela širiti do Krapine, a zatim se vratila prema Zaboku. Osvajali su mnogo utvrda dok se nisu previše približili Austriji koja je bila slaba zbog napada Turaka koji ih je bacio na koljena. Zbog toga su prvi put doživjeli poraz. Otad su se samo nizali porazi, prvo poraz kod Kerestinca, onda kod Jastrebarskoga... Ljudi su gubili nadu, morali su na hladnoći od -22 stupnja hodati bos i po snijegu u poderanoj odjeći.

Završna bitka bila je krvava. Bila sam prestrašena da Seljačka buna ne bude zaustavljena. Završna bitka dogodila se kod Stubice i trajala je 4 sata. Seljacima je išlo dobro sve dok nije došla vojska u oklopima, štitovima i sa svim mogućim oružjem iz Varaždina i preokrenula bitku u korist plemstva. Nakon 4 sata Seljačka buna bila je ugašena.

Nakon poraza, plemići su seljacima radili strahote. Mnogi kažu da su im na licu mjesta rezali noseve i uši. Ambroz Gubec pogubljen je na Markovu trgu u Zagrebu. Bio je raščetvoren, a prije toga su mu stavili užarenu krunu na glavu. U teškim je mukama preminuo. Franjo Tah i umro je nedugo nakon Seljačke bune. Godine 1946. bilo je veliko nevrijeme i grom me probio kroz cijelo tijelo, od

tada sam počela propadati u zemlju. Mnoge stvari su se promijenile otkad je završila Seljačka buna. Godine 1973. postavljen je veliki kip Matiji Gupcu. I naravno, napokon, svi ljudi dobili su prava.

Astrid Franjević, 7. a

Osnovna škola Matije Gupca, Zagreb

Mentorica: Mirjana Blažičko

Intervju s Matijom Gupcem, vođom Seljačke bune

Glas Seljačke bune

Naše izopačeno plemstvo ne voli ratovati preko zime da se slučajno ne prehlade. Mi seljaci smo primijetili da bi nam to mogla biti direktna karta do pobjede.

LG: Sve se dogodilo 1573. u Stubici, seljaci su se pobunili, a vi ste bili jedan od četvorice vođa Seljačke bune. Koji su bili uzroci vaše pobune?

MG: Pa jeste li vi ikad vidjeli seljaka da pohađa školu ili da njihova riječ ima istu vrijednost kao plemićka? Naravno da ne, bunili smo se jer smo radili besplatno na tuđim zemljištima, riječ „rob“ su pretvorili u riječ „kmet“. Imali smo obavezu dati desetinu svoga prinosa plemićima.

LG: Je li moguće da ste pokrenuli bunu zimi, i na temperaturi od -15°C do -24°C. Zašto?

MG: Naše izopačeno plemstvo ne voli ratovati preko zime da se slučajno ne prehlade. Mi seljaci smo primijetili da bi nam to mogla biti direktna karta do pobjede.

Povod krvavom ratu

LG: Je li istina da je vas seljaka bilo više nego plemića? Kako to da ste počeli gubiti? Je li vaš nagli pad utjecao na trud oko borbe?

MG: Seljaka je bilo oko 10.000, a plemića 5.000. Makar, plemići su bili ljudi od željeza. Mi seljaci smo rastrgali platnene vreće, vezali krpe oko sebe itd. Svo njihovo oruđe smo napravili mi. Plemići su namjerno uveli konje s konjanicima, to je bio naš siguran kraj, ali smo ulagali sav trud u borbu.

LG: Kako je izgledala tužba prije bitke? Uputite nas malo više.

MG: Bila je duga 6,5 metara kao 31 A4 papir, oko 508 seljaka na njega je ostavilo otisak palca kao potpis.

LG: Tu se spominje i Franjo Tahy, ako se ne varam. Kakav je on bio, što su seljaci mislili o njemu?

MG: Gadan, okrutan čovjek. Dao je izgraditi spomenik samoga maloumnoga sebe. Bio je zloban, mi seljaci ga nismo voljeli. Nekulturan čovjek, volio je jedino samoga sebe, zato što je bio jedan od najbogatijih velikaša.

LG: Što je s lipom koja je danas poznata kao Gupčeva lipa?

MG: Ništa, i dalje je u Gornjoj Stubici. Zapravo, ta lipa je dobila ime „Gupčeva lipa“ zato što sam onamo vodio svoje ljude, ondje smo se okupljali. Danas tu lipu može obgrliti čak 5 odraslih i nešto više djece.

LG: Sad kada je sve gotovo, što plemstvo kani učiniti sa svojom pobjedom?

MG: Čuo sam da će mene 15. veljače okruniti užarenom krunom i razapeti, vrijedilo je, barem nikada nismo odustali.

Lea Gregl, 7. a

Osnovna škola Matije Gupca, Zagreb

Mentorica: Mirjana Blažičko

Seljačka buna

Prošlog vikenda odlučila sam se prošetati prirodom. Moje neumorne nožice dovele su me kroz drvored do velike lipe. Divila sam se veličini i ljepoti tako velikog drveta. Sjela sam kako bih odmorila i slušala šuštanje lišća i grana s lipe. U tom smirujućem trenutku začula sam strašan i stari glas koji mi se obraća:

Lipa: Tko si ti, djevojčice?

Uplašena i izbezumljena, tražila sam pogledom tko mi se to obraća, tiho sam izgovorila svoje ime:

Magdalena: Magdalena. A ti?

Lipa: Ja sam stara Lipa. Ne boj se. Živim ovdje već mnogo godina. Svjedok sam mnogih sretnih i veselih, ali i onih tužnih i nesretnih događaja.

Magdalena: A ti si ta Lipa, koju još nazivaju i Gupčevom lipom?

Lipa: Da, da, ja sam ta.

Magdalena: Možeš li mi, molim te, ispričati što se dogodilo te davne 1573. godine?

Lipa: Ako imaš vremena, slušaj me pažljivo. U ono vrijeme bilo je jako teško svima, a najviše seljacima. Plemići su uživali, slavili, častili se, a seljaci su se borili s Turcima, Mlečanima i mukotrpno radili. Navečer bi sjedili tu, gdje si ti sad, i razgovarali.

Magdalena: Seljaci su se ovdje okupljali?

Lipa: Da. Pričali su o tome da se požale caru i banu da im pomognu. Ali pomoć nije stigla. Kroz par tjedana odlučili su prestati plaćati nerazumno velike poreze.

Magdalena: I što je bilo dalje?

Lipa: Plemići su uzvratili udarac. Franjo Tahy je poslao naoružane plemiće na seljake, ali oni su ih s oružjem spremni dočekali.

Magdalena: Znači seljaci su pobijedili?

Lipa: Tad da, ali to je izazvalo plemiće pa je zbog toga otpora Hrvatski sabor seljake proglasio izdajicama domovine.

Magdalena: Izdajicama?!?!?! Pa to je nepošteno!

Lipa: Da. Tad su se opet seljaci sastali na ovom mjestu ispod moje krošnje te dogovarali ustanak protiv feudalnih gospodara.

Magdalena: Kakav ustanak? Za što su se točno oni borili?

Lipa: Seljaci su željeli srušiti nepravedan feudalni poredak, planirali su ukinuti vladavinu plemstva, željeli su stvoriti samostalnu seljačku državu sa sjedištem u Zagrebu, uspostaviti seljačku vladu koja će voditi skrb o porezima i drugim davanjima za obranu domovine od Turaka.

Magdalena: Tko im je bio vođa?

Lipa: Za vođu bune izabran je domaći dečko Ambroz Gubec iz Gornje Stubice. Kasnije su ga zvali Matija Gubec.

Magdalena: On je bio glavni? Je li imao kakve pomoćnike?

Lipa: Da, on je bio glavni, a imao je i pomoćnike i prijatelje uz sebe. Bio je tu i Ilija Gregorić, Andrija i Ivan Pasanec, Vinko Lepoić, Ivan Mogaić i još puno njih...

Magdalena: I svi seljaci uz njih?

Lipa: Da, svi seljaci.

Magdalena: Imali su oružje?

Lipa: Pa oružja nisu imali puno, nešto malo, ali imali su oruđe. Ono što su koristili u poljoprivredi, sad im je služilo za oružje: vile, kose, motike, sjekire, koplja, luk i strijele...

Magdalena: I nisu se bojali da će izgubiti?

Lipa: Ne, bili su čvrsti, sigurni, odvažni i željeli su bolje za sebe i potomke.

Magdalena: I kako su krenuli?

Lipa: Podijelili su se u tri skupine. Prva, pod vodstvom Ilije Gregorića, djelovala je na slovenskom području. Druga, pod zapovjedništvom Ivana Pasanca, na području između Kupe i Save. A treća, pod zapovjedništvom Matije Gupca, u Hrvatskom zagorju.

Magdalena: O, pa super su se organizirali.

Lipa: Dogovorili su se da će svi krenuti u isto vrijeme, u noći 27. – 28. siječnja 1573.

Magdalena: Buna i rat su dugo trajali?

Lipa: Neee!

Magdalena: Brzo su pobijedili?

Lipa: Ne, budi strpljiva. Sve ću ti ispričati.

Magdalena: Dobro, slušam dalje.

Lipa: Nakon početnog uspjeha, snaga seljaka je pala. Bili su već umorni, gladni, puno ih je poginulo. Već 5. veljače 1573. rastjerani su i savladani kmetovi predvođeni Nikolom Kupinićem, tri dana kasnije, 8. veljače 1573., poražena je Ilijina vojska, ali naš Matija i njegova vojska nisu se dali.

Magdalena: Oni su bili dovoljni za pobjedu?

Lipa: Nažalost ne. Matija Gubec i njegovih oko 6000 pobunjenika u Hrvatskom zagorju nastavili su bunu. 9. veljače 1573. kod Stubičkih Toplica napala ih je plemićka vojska. Bilo ih je puno i bili su bolje naoružani nego seljaci, imali su i konjanike.

Magdalena: A seljaci samo oruđe?

Lipa: Da, ali bili su odlučni i borili se žestoko, čak su i bili vrlo blizu pobjede. Međutim, u posljednjim trenucima bitke, feudalnoj vojsci stigla je pomoć. Za seljake nije bilo više spasa ni nade.

Magdalena: Znači, izgubili su! A Matija Gubec je ubijen?

Lipa: To ti ne mogu reći. Jedni kažu da je poginuo u bitci u Stubičkim Toplicama. Drugi kažu da je odveden u Zagreb, mučen i raščetvoren. A istinu znam samo ja i čuvat ću je za sebe kao do sada.

Magdalena: Lipo, javiš li se ti svakom prolazniku?

Lipa: Pa da, ali rijetko tko želi čuti i saslušati moje priče.

Magdalena: Doći ću opet da mi ispričaš i jednu veselu priču.

Lipa: Dođi, vidimo se...

Magdalena: Vidimo se, Lipo.

Magdalena Mordej, 8. c

Osnovna škola Donja Stubica

Mentorica: Danijela Znika

*Intervju s Matijom Gupcem, vođom Seljačke bune. Kako je to izgledalo
davne 1573.*

Ime Matija

MB: Dobar dan. Možete li nam se predstaviti?

MG: Dobar dan. Svi me vjerojatno znate imenom Matija Gubec, no moje pravo ime je Ambroz. Rođen sam 1548. u malome selu Hižakovec.

MB: Kako to mislite da vam je pravo ime Ambroz?

MG: Pa... Jedan čovjek, ugarski povjesničar, dodijelio mi je ime Matija prema jednoj priči u kojoj se mene povezuje s dobrim kraljem po imenu Matija Korvin.

MB: Jako zanimljivo... Čime ste se bavili prije nego što je buna izbila?

MG: Prije bune sam bio običan kmet i služio sam za tu budalu Franju Tahija. Feudalci su me nazivali pogrđnim imenima, kao što je inkvilin, što znači da nemam zemlje. Ja imam svoju kućicu i nešto malo zemlje koju obrađujem i to mi je dovoljno.

Staro vino i stari konji

MB: Tko je bio taj Franjo Tahy? Što mislite o njemu?

MG: Bili smo bijesni, uporno smo molili za više prava i humanije životne uvjete. Nisu nam odgovarali pa smo odlučili ne plaćati poreze i protestirati. Franji se to nije svidjelo pa su odlučili napasti. U noći sa 27. na 28. siječnja su nas napali mnogo jačom vojskom. Bilo je puno borbi i sve su završavale s jako puno naših žrtava. Imali su više oružja i puno jače ljude.

MB: Koliko dugo je trajala bitka? Kada i kako je završila? Kakvi su uvjeti bili?

MG: Borili smo se na temperaturama nižima od -20 stupnjeva. Buna je trajalo oko 2 tjedna. Završila je 9. veljače u bitci koja je trajala više od 4 sata. Tahijevi vojnici su mojoj vojsci odmah rezali uši,

noseve, čak su ih vješali. I to sve da im pokažu da im to više nikada ne padne napamet. Bili su toliko okrutni da su vješali po 10 ljudi na jednom drvetu. Na jednoj ih je krušci visjelo čak 16, ljudi bez ruku, glave, krvi je bilo posvuda. Pobjedili su nas, a mene kaznili...

Lipa u srcu

MB: Što je predstavljala Gupčeva lipa?

MG: Ona je za mene bila posebno drvo, uz nju smo se dogovarali, nalazili, proživljavali sve... Bila mi je jako draga, nadam se da će još dugo tamo i ostati.

Maks Božićević, 7. a

Osnovna škola Matije Gupca, Zagreb

Mentorica: Mirjana Blažičko

Seljačka buna

Davne 1573. godine izbila je pobuna kmetova protiv feudalnih nameta i ugnjetavanja. Vođa bune je bio Matija Gubec. Dogodilo se to na imanju vlastelina Franje Tahija, a proširila se na Hrvatsko zagorje i dio Slovenije.

Povod te pobune bio je vlastelin Franjo Tah i njegova želja da proširi svoje vlasništvo na štetu suvlasnika, porodice Henning i Gregorijanaca, koji su zbog toga povelili protiv njega oružanu borbu i u nju umiješali svoje kmetove. Tah je nakon toga radio još veći teror i iznuđivanja. Kmetovi su tri puta podnijeli tužbe žaleći se kralju na Tahija. Ne naišavši na razumijevanje kod vladara, kmetovi su organizirali oružani otpor.

Seljaci su osnovali tajni Seljački pobunjenički savez i pripremali ustanak u Hrvatskom zagorju, Posavini, Štajerskoj i Kranjskoj. Vrhovno vodstvo i vrhovni pobunjenički sud činili su Ambroz Matija Gubec zvani Beg, Ivan Pasanec i Ivan Mogaić. Vojno zapovjedništvo povjereno je Iliju Gregoriću, vrhovnom kapetanu, iskusnom ratniku Vojne krajine. Pod geslom „Za stare pravice“ buna je pokrenuta za ukidanje ograničenja trgovine seljaka, za slobodnu trgovinu i otvaranje putova, vraćanje s naturalne na novčanu rentu i minimalnu tlaku, kakva je bila uobičajena od 13. do 15. stoljeća. Seljaci su u borbi koristili doslovno svoje oruđe s kojim su radili na njivama. Koristili su sjekire, vile, lopate i motike. Feudalci su koristili puške, topove, mačeve, kubure... Devetog veljače 1573. godine odigrala se odlučujuća bitka, bitka kod Donje Stubice. Seljaci su pružili sjajan otpor, a bili su bez konjice i slabije naoružani i obučeni za borbu. Pobjedili su plemiće i time je velika seljačka buna ugušena.

Pretpostavlja se da je u buni sudjelovalo 12 000 do 16 000 ustanika, a poginulo oko 4000 do 5000 seljaka. Nakon bune, mnogi seljaci uhvaćeni i osuđeni na smrt bili su obješeni s lipe koja je tad prozvana Gupčevom lipom. Ona još i dan danas stoji kod Majsecovog mlina. Seljački kralj Matija Gubec je, nakon mučenja i ponižavanja, javno okrunjen usijanom željeznom krunom na Trgu svetog Marka u Zagrebu.

Seljačka buna se i danas održava kod Majsecovog mlina isto kao i na trgu grada Stubice. U Gornjoj Stubici se nalazi spomenik – kip Matije Gupca iza kojeg se nalazi uklesana slika seljačke bune i muzej dvorac Oršić.

Aleksandro Horvatek, 6. c

Osnovna škola Donja Stubica

Mentorica: Danijela Znika

Intervju s Matijom Gupcem, vođom Seljačke bune.

Život kmetskog heroja

Djetinjstvo

BS: Dobar dan, Gupče! Recite mi nešto o početku svoga života.

MG: Pa, djetinjstvo mi nije bilo baš najljepše zato što sam već sa šest godina trebao ići pomagati svojim na polju. Nismo imali puno. Imali smo hižu, vinograd i jedni druge, ali tako je to tada bilo. Nismo mogli imati puno više. Odjeću smo radili od vreća za krumpir, starih krpa i od svega što smo mogli pronaći.

BS: Jeste li se mogli školovati? Je li bilo škola blizu Vas?

MG: Ma kakvo školovanje! Nismo imali pravo na školu. Nismo imali ni novca, a bome nismo imali ni volje. Na polju smo trebali raditi. Kako bismo prehranili obitelji da smo išli u školu?

O Franji Tahiju

BS: Što mislite o Franji Tahiju? Je li bio pošten vlastodržac?

MG: Zezate li me?! Pa zašto smo podigli pobunu, pobogu. Da je Tahij bio pošten, ne bismo se imali razloga buniti. Molim Vas nemojte me više pitati tako glupa pitanja. U početku nisam imao neko pretjerano loše mišljenje o njemu, ali to se sve promijenilo kada mi je počeo naplaćivati kako bih prešao most da dođem do svoga vinograda. Jednom smo napisali žalbu dugu šest metara.

BS: Mislite li da je buna pridonijela oslobođenju kmetova?

MG: Naravno da to mislim. Žestoko smo se borili i nisu nam ništa mogli dok nisu pozvali vojsku. Napali smo ih kada su to najmanje očekivali i to je odigralo glavnu ulogu u borbi. Da smo ih napali u proljeće, bilo bi im se puno lakše boriti jer ne bi bilo snijega.

BS: Što mislite, što će Vam se dogoditi nakon bune?

MG: Mi smo svi mislili da će nam život biti puno lagodniji, mirniji. Mislili smo da ćemo biti slobodni i da nećemo morati davati sav naš novac vladaru.

Borna Skok, 7. a

Osnovna škola Matije Gupca, Zagreb

Mentorica: Mirjana Blažičko

Ja, sudionik Seljačke bune

Noćima nisam spavala. Kao da mi se trbuh grčio zbog stresa. Imala sam loš predosjećaj zbog meni nepoznatog razloga.

Jedne sam noći čula glasne korake svog oca. Razmišljala sam kamo ide. „Kamo ćeš ti u ovo doba?“ tiho sam rekla da ne probudim mamu i sestru. Pola sata kasnije čula sam glasić male curice kako plače. Čula sam bijesne muškarce kako govore mnoge grozote i, što je najgore, čula sam plač žena koje na koljenima mole muževe da ostanu u kući. Nisam znala što osjećam. Zapravo, nisam osjećala ništa. Osjetila sam naglo ustajanje mame i škiljenjem u mraku vidjela sam kako u maramu sprema nešto kruha i malo mesa od današnjeg ručka. „Zar me ostavljaš?“ upirala sam zbunjeno. „Hej, srce, sve će biti u redu. Samo nemoj izaći van. Dobro?“ rekla je kao da ju nešto tišti. „Zašto spremaš ostatke od objeda ako će sve biti dobro?“ upitala sam ju pomalo grubo, ali u isto vrijeme tiho da ne probudim Željku. Ona je samo uzdahnula i nastavila u čvor motati maramu. Hranu u marami je stavila na stolicu i prekrila ju tatinom jaknom. Upalila je svijeću i polako s vješalice skidala naše kapute. Nad mojom je glavom bio upitnik veličine Zagreba, no nisam ništa rekla. Mama je probudila Željku i mene naglo povukla za ruku. Velikim smo koracima uzeli kapute i izašli van. Mama kao da je nestala, a ja, kao starija sestra, držala sam jako čvrsto Željkinu ruku praveći se da sam smirena i da znam što se događa. Polako smo krenule naprijed dok nas je puno bijesnih seljaka predvođenih Ambrozom guralo u sve smjerove. Nakon nekoliko sati neprestanog hodanja i razmišljanja hoće li ovako završiti naš život, mama je dotrčala k nama i uvela nas u kuću. „Mama, ja sam gladna, ali jako, jako!“ Željka je razvlačila tu rečenicu. Mama joj je u posudu stavila sada već staroga kruha i na peć ugrijala malo mlijeka. Dodala je malo šećera. „Izvoli, trebat će ti energije za sutra“, rekla je. „Hoće li ovo trajati i sutra?“ upitala sam s očima punim suza. „Ne znam!“ mama je grubo uskliknula. Samo sam šutjela i legla na krevet skvrčenih nogu. Svaki je dan trajalo i trajalo. Svaki je dan bilo sve više žrtava i djece kako plaču sama na ulici. Mama mi nije htjela reći zašto se ovo događa. U jednom je trenutku sve zatihnulo. Moj je tata oprezno izašao na ulicu. Nije bilo nikoga. Nije bilo ni žrtava ni bijesnih ljudi. Samo pobacane baklje i komadići tkanine. „Gotovo je!“ tata je sretno uskliknuo. U tom su trenutku deseterica muškaraca izašli iz svojih kuća sretni, no koliko su

bili sretni, toliko im se u očima vidjelo razočaranje, strah i tuga zbog ishoda bitke. U tom sam si trenutku u glavi vikala da je napokon sve gotovo, no traume koje će mi ostati do kraja života su ono što će me izjedati.

Za Željku sam bila oslonac, starija sestra i mama. Nisam jela samo kako bi tata mogao dobiti više energije. Samo želim sve zaboraviti i nastaviti sa životom koji sam vodila prije.

Lana Krajina, 7. r.

Osnovna škola „Matija Gubec“, Piškorevci

Mentorica: Ivana Arambašić

*Intervju s Matijom Gupcem, vođom Seljačke bune. Posljednji intervju s
Matijom Gupcem*

Situacija u Zagorju mjesecima je neizdrživa. Seljaci su sve siromašniji, a porezi koje im određuju vlastelini na čelu s Franjom Tahijem, doveli su ih do propasti. Na rubu gladi, nekoliko hrabrih seljaka okupilo se oko Matije Gupca kako bi im se suprotstavili. Koje probleme imaju i zašto su se odlučili na otpor, što su postigli i smatra li se herojem, donosimo u ekskluzivnom razgovoru s vođom otpora. Naime, Franjo Tahij osobno je dopustio da porazgovaramo s uhićenim Gupcem.

FB: Tko ste zapravo i kako ste se našli na suprotnoj strani od vlastelina?

MG: Ja sam ponosni seljak, Ambroz Gubec, ali svi me znaju kao Matiju. Rođen sam u Zagorju i kmet sam na vlastelinstvu Franje Tahija. Moj cilj nikad nije bio borba, ali kada gledate svoje prijatelje i obitelj kako nemaju što jesti, dok drugi žive na račun tvog poštenog rada, tada se u čovjeku stvori želja za slobodom.

FB: Što se konkretno događalo? Došlo je do pogoršanja odnosa s vlastelinima?

MG: S naše strane se ništa nije promijenilo. Radimo kao i uvijek, ali su vlastelini, pa tako i Tahij, postali nezasitni. Porezi su toliki da nam ne ostane za život. Naši ljudi nemaju ni za mrve kruha. Došlo je do toga da ponekad tjednima nemamo hrane pa si međusobno pomažemo da preživimo.

FB: Zašto ste tek nedavno odlučili reagirati?

MG: U početku je, naravno, prisutan i strah. Ako se pokreneš, može biti gore. Ali kad smo shvatili da nemamo što jesti i piti, jasno je da nemamo što izgubiti. Naša djeca nemaju odjeću. Majke im cipele šivaju od starih vreća krumpira, dok se vlastelini kupaju u mirišljavim kupkama i njihova djeca nose najfiniju odjeću.

FB: Vi ste većinom poljoprivrednici. Kakvi su uvjeti na terenu?

MG: Uzgoj raznih žitarica je vrlo loš jer je stalno hladno. Čak je i tijekom ljeta bilo neuobičajeno hladno pa temperature nisu prelazile 20 stupnjeva Celzijevih. Prošlu zimu su uvjeti bili još gori, temperature su se spuštale do 25 stupnjeva Celzijevih ispod nule, tako da usjeva gotovo nema.

FB: Sve ove okolnosti dovele su vas do nezadovoljstva. Na koji način ste baš vi postali vođom bune?

MG: Ne bih rekao da sam ja vođa, to je Ilija Gregorić. Ja sam bio u „vladi“ kao i Ivan Pasanec i Ivan Mogaić. S obzirom na tu „funkciju“, smatrao sam se odgovornim da nešto poduzmem.

FB: Ipak, narod vas smatra pravim vođom?

MG: Koliko ja znam, narod me poštuje i vjeruje mi i, naravno, to je velika čast i zadovoljstvo. Upravo zato na meni je još veća odgovornost.

FB: Borba je počela. Više niste samo kmet, sad ste u ratu s vlastelinima. Kako su u početku napredovali vaši planovi?

MG: Teško je i naporno. Logično, imamo bitno manje naoružanja i osnovnih potreba. Ljudi se lakše umaraju, izgledniji su i što se tiče toga smo u lošijoj situaciji od suprotne strane. Ni vrijeme nam nije išlo u korist. Snijeg je bio viši od pet metara. Unatoč ishodu, mi smo cijelo vrijeme imali ponos i srce.

FB: Smatrate li da ste unatoč svim okolnostima napravili korake naprijed?

MG: Dobro smo napredovali. Brojčano smo bili jaki. Pridružilo nam se jako puno seljaka, tako da smo bili zauzeli brojne utvrde i zemljišta. Na žalost, brojne prijatelje smo izgubili tijekom ove borbe. Dio ih je umor od hladnoće, a harale su i brojne bolesti. No, to su heroji i borili su se za budućnost svoje djece.

FB: Kako se odvila posljednja bitka?

MG: Sve je išlo u našu korist. Međutim, feudalci su pozvali naoružano pojačanje, tako da se situacija počela okretati.

FB: Ipak, niste uspjeli. Buna je ugašena, a vi ste u zatvoru i čeka vas pogubljenje.

MG: Ne bih rekao da nismo uspjeli. Pružili smo otpor, pokazali da se nećemo dati. Išli smo protiv nadmoćnijeg neprijatelja i siguran sam da će povijest pričati o ovom događaju. I kad mene ne bude, doći će neki drugi Gupci i ispraviti nepravdu. Ja odlazim s ponosom.

Franko Bognar, 7. a

Osnovna škola Matije Gupca, Zagreb

Mentorica: Mirjana Blažičko

Mjesec hrvatske knjige u našoj školskoj knjižnici

Završio je još jedan Mjesec hrvatske knjige. Ovogodišnja tema je bila „Misli na sebe – čitaj“. Posebno je pozornost bila usmjerena na mlade s obzirom da je 2022. Europska godina mladih. Učenici su mogli doći u knjižnicu i listati časopise za mlade koji se nalaze u školskoj knjižnici te predlagati koju knjigu žele vidjeti u našoj knjižnici i pročitati je. S obzirom da naša škola nosi naziv po Matiji Gupcu bila su izložena sva izdanja „Seljačke bune“ Augusta Šenoe. Najviše pažnje dobila je kraća verzija romana „Slike iz Seljačke bune 1573“. Učenici osmog razreda posjetili su knjižnicu, istražili životopis Augusta Šenoe i potražili koje sve naslove naša mala knjižnica ima. To je pisac koji je brojem primjeraka i naslova najzastupljeniji na policama pod oznakom O – knjige za mlade. Cilj izlaganja ovih knjiga i posjeta učenika našoj knjižnici je potaknuti na razmišljanje o trudu o trudu i naporu pisanja bilo kojeg povijesnog romana, važnosti istraživanja određene povijesne teme te ostalim elementima koji čine povijesni roman. Osim toga, tema samog je potekla raspravu o pravima pojedinaca na osobni stav za dobrobit društva u kojem živimo.

Učenici 8. razreda

Osnovna škola „Matija Gubec“, Čeminac

Mentorica: Marijana Kuna